

Keskustan puheenjohtaja Katri Kulmuni
Poliittinen katsaus puoluekokouksessa 5.9.2020

Arvoisat puoluekokousedustajat!

Puolueväki Hotel Valjuksessa Kajaanissa, Rovaniemellä Santa Clausissa, Kaustisen kansantaiteenkeskuksessa, Seinäjoen Framilla, Laukaan Peurungassa, Puijonsarvessa Kuopiossa, Joensuun Hotel Kimmelissä, Etelä-Savon ammattiopistolla, Holiday Club Saimaalla, Päijät-Hämeen Walimon Casselissa, Jokioisten Tietotalolla, Porin Raviradalla, Tampereella Hotelli Tornissa, Varsinais-Suomi Teeriharjussa Somerolla, Helsinki ja Uusimaa Keuda-talossa, Keravalla

- puolueväki täällä Ouluhallissa.

Hyvät aatesisaret ja -veljet koko laajassa Suomessa,

Puolueen puheenjohtajana haluan esittää jokaiselle teistä parhaimmat kiitokset siitä, että tämä puoluekokous on pystytty saamaan koolle tänä poikkeusaikana, poikkeuksellisella tavalla.

Voisiko sitä jo kutsua maailman kahdeksanneksi ihmeeksi, kun yksi maailman suurimmista puoluekokouksista muutetaan hyvin lyhyessä ajassa, keskustalaisia ihanteita noudattaen, hajautetuksi puoluekokoukseksi?

Se on ainakin varmaa, että tämä ponnistus on todistus keskustalaisten neuvokkuudesta, ahkeruudesta ja periksiantamattomuudesta.

Kiitos vielä kaikille teille, jotka olette olleet mukana järjestämässä tätä viikonloppua.

Hyvät ystävät!

Maailma ja maailmantilanne ovat muuttuneet radikaalisti sen jälkeen, kun vuosi sitten lähdimme koteihimme Kouvolan puoluekokouksesta.

Eurooppa ja Suomi ovat kohdanneet COVID-19-viruksen muodossa haasteen, jonka vaikutus terveys-, turvallisuus- ja taloustilanteeseemme on mittava. Tilanteesta tekee haasteellisen ja vaikean myös se, että emme tunne emmekä voi varmuudella ennakoita tulevaa kehitystä. Niin kauan kuin virus kulkee maailmalla, ja siihen ei ole olemassa rokotetta tai toimivaa lääkitystä, jatkuu myös ihmisten pelko omasta ja läheisten terveydestä, pelko kansantalouden ja oman kotitalouden kantokyvystä, pelko työpaikan

menettämisestä, pelko siitä, että häikäilemättömät tahot käyttävät syntynyttä tilannetta ja hädänalaisia valtioita ja ihmisiä hyväkseen.

Kaikki nämä ihmisten mieliin nousevat pelot ja kysymykset ovat todellisia. Valtioiden ja paikallisviranomaisten tärkein tehtävä tällä hetkellä on kyetä ylläpitämään turvallisuuden ja yhteenkuuluvuuden ilmapiiri – samalla kun vakaalla harkinnalla ja tehokkaalla toimeenpanolla tehdään oikeita asioita terveyden varmistamiseksi, talouden kestokyvyn parantamiseksi ja turvallisuuden ylläpitämiseksi.

Teistä, hyvät puoluekokousedustajat, suurin osa on mukana päättäjänä kunnissa, sairaanhoitopiireissä, maakunnissa ja työpaikoilla. Kiitän teitä siitä, että suomalainen terveydenhoito, koulu, huolenpito ja sivistys selviytyivät viime keväästä. Kannustan teitä jakamaan kokemuksia ja olemaan aktiivisia paikallisesti, vahvistamaan yhteisöjenne kestävyyttä. Viime kädessä päätökset toimintatavasta tekevät ihmiset, joille vastuu ratkaisuista on paikallisesti uskottu. Monelta teistä keskeytyi opiskelu, monelle tilanne on tarkoittanut tuskallista eroa lähiomaisista ja yhteisöistä. Kiitän teitä siitä, että me olemme tähän asti tulleet kutakuinkin yhtenäisenä kansakuntana. Mutta emme voi kiistää, etteikö kulkutaudin läsnäolo omalta osaltaan kiristä ilmapiiriä ja tuo eri tasoilla myös politiikan keskusteluihin syyttelyä, kohuväitteitä ja irtiottoja.

Kaikessa toiminnassa viranomaisten ja poliitikkojen pitää ottaa opiksi tapahtuneista asioista, etsiä ja myöntää virheet, korjata ne ja parantaa toimintaa. Mutta toivomme varmasti kaikki, että myös koronan aiheuttamissa toimituksissa etsimme nimenomaan mahdollisia syitä toiminnan ongelmille – emme syyllisiä. Että etsimme ratkaisuja, emmekä vain jankuta ongelmista. Muuten ilmapiiri kiristyy ja levottomuus leviää päätöksenteon parista koko kansaan. Tässäkin suhteessa me selvisimme keväästä ja alkukesästä hyvin. Yhteishengen ylläpito vaatii sitä, että toimitaan ennakoiden, avoimesti ja kuunnellen toisten ehdotuksia. Tässä suhteessa hallituksella on varmasti oppimisen kohteita. Toivon, että aidosti pyritään hyvään yhteistyöhön kaikkein eduskuntapuolueiden ja kansalaisyhteiskunnan kanssa tässä kovassa haasteessa.

Mikään taloudellinen elvytys, mitkään puheet tai päätökset eivät lopeta tuntemaamme epävarmuutta, vaan se loppuu vasta sitten kun tauti saadaan hallintaan. Tai sen kanssa opitaan elämään. Hyvät puoluekokousedustajat! Kuten muutama viikko sitten sanoin eduskuntaryhmän kesäkokouksessa, pohjimmiltaan korona-viruksen aiheuttama tilanne on yksi esimerkki siitä mitä tapahtuu, kun ihmisen talous ja toiminta ylittävät luonnontalouden kestokyvyn. Tästä syystä meneillään oleva pandemia ei ole viimeinen ihmiskunnan yhteinen uhka, vaan niitä tulee yhä lisää ja useammalla alalla: terveyden, luonnonkatastrofien, elinkelpoisen maan, veden, ruuan ja energia alueilta.

Arvoisa puoluekokous. Tässä poliittisessa katsauksessa haluan esittää näkemykseni siitä, miten muuttunut globaali tilanne on vaikuttanut suhtautumiseemme ja toimintaamme niissä politiikan pääkysymyksissä, joissa keskusta on ollut historiassaan – ja joissa sen minun mielestäni myös jatkossa tulee olla – se poliittinen voima, jonka kautta kansalaisten luottamus kanavoituu toiminnaksi ja yhteiseksi tulevaisuudeksi.

Tämän näkemyksen esitän ulkopoliitiikan, EU:n, talouden, Suomen yhteiskunnallisen ilmapiirin ja aluepolitiikan näkökulmista. Nämä toimintakentät vaikuttavat toisiinsa ja meidän on viitoitettava niiden läpi kulkeva ja kulkukelpoinen, kestävä tie.

Hyvät aatesisaret ja -veljet! Nyt ei ole kyse vain tavasta toimia eikä tavasta puhua. Ennen kaikkea kyse on kyvystä tehdä oikeita asioita. Ja se puolestaan aivan ehdottomasti edellyttää, että meillä on oikea tilannekuva.

Kriisin keskelläkin Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittinen asema on kestänyt vakaana. Olemme arvostettu maa kansainvälisessä yhteisössä. Suomi tunnetaan edelleen monista myönteisistä asioista ja Suomi hoitaa omat velvoitteensa. Me tuemme monenkeskisen, sääntöpohjaisen maailmanjärjestyksen palauttamista ja vahvistamista.

Uudet globaalin turvallisuuden uhat ovat viimeisten vuosien aikana nousseet päivittäisen politiikan keskiöön. Ilmastonmuutos, väestönkasvu, viljelykelpoisen maan pilaantuminen, luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen ja valtioiden kamppailu vedestä, elintilasta, energiasta ja maasta ovat kaikki näitä uudenlaisia turvallisuusuhkia, joiden voittaminen on välttämätöntä.

Meille keskustalaisille on tärkeää, että Suomi osaltaan huolehtii Yhdistyneiden kansakuntien toimintakyvystä. Meidän on pienenä valtiona syytä vaalia YK:n tehtävää ja toimintakykyä. YK on välttämätön, että voimme poistaa köyhyyttä ja suojella maapallon ekologialta tilaa, yhteistä kotiamme; että voimme ehkäistä konflikteja ja turvata rauhaa. YK:n alajärjestöt ovat kaikkein tärkein toimija siinä, että voimme saada maailman ruuantuotannon kestäväksi, että tunnemme ja torjumme vakavat tulevaisuuden terveysuhkat ja, että maailman monien kulttuurien perintö säilyy.

Juuri tässä maailmantilanteessa haluan korostaa edellä sanomaani parilla kysymyksellä: onko Suomi ottanut viime vuosina vakavasti Maailman terveysjärjestön WHO:n varoitukset pandemian vaarasta; tai ovatko Suomi ja EU ottaneet vakavasti Kansainvälisen maatalousrahaston varoitukset siitä, miten kehittyvien maiden nopea kaupungistuminen on keskeinen syy köyhyyteen, siirtolaisuuteen ja kärjistyviin ekologisiin ongelmiin. Oman arvioni mukaan emme ole. On hyvä, että uskomme omaan osaamiseemme ja tietoomme. Mutta olisi oman etummekin mukaista, että kuuntelisimme myös niitä, jotka osaavat ja tuntevat joitakin asioita meitäkin paremmin.

Meidän pitää oppia niistä monista muualla luoduista käytännöistä, joilla matkustamisen turvallisuutta on lisätty. Ja edelleen voisimme arvioida kriittisemmin sitä, miten Suomen ja EU:n kehitysyhteistyövaroja käytettäisiin vielä paremmin tulevien kriisien ennaltaehkäisyyn ja kehittyvien maiden omatoimisuuden rakentamiseen ympäristönsuojelussa ja yhteiskunnallisessa kehityksessä niin, että torjumme tarvetta lähteä ihmiskauppioiden tai ihmiskuljettajien armoilla kohti Eurooppaa. Maailmanyhteisön jäsenenä voimme oppia toisiltamme – ja kysyä itseltämme, kumpiko on tärkeämpää: käytetyn rahan määrä vai saavutetut tulokset.

Hyvä puoluekokousväki! Jo Kekkonen ajoista saakka on ollut meille keskustalaisille selvää, että Suomen on pienenä ja tuonnista ja viennistä riippuvaisena valtiona puolustettava pienten valtioiden asemaa ja oikeuksia kansainvälisessä taloudessa. Niitä on puolustettava jatkossakin, sekä kahdenvälisissä suhteissa, EU: jäsenenä, että globaaleissa järjestöissä.

Viime vuodet ovat maailmanpolitiikassa olleet suurten valtioiden kilpailua ja niiden itsekkyyden aiheuttaman kauppasodan leimaamia. Muut ovat saaneet tästä kärsiä. Yhtä lailla kuin haluamme vahvistaa YK:ta, on meidän keskustalaisten järkevää myös talouden alalla olla kansainvälisiä. Meidän pitää kannattaa vapautta viedä ja oikeutta tuoda ja

oikeutta myös suojata omia herkkiä tuotannonalojamme. Tässä maailmantilanteessa ei kukaan voi ainakaan perustellusti moittia keskustaa siitä, että olemme puolustaneet omaa maatalouttamme ja elintarvikesektoriamme.

Arvoisa puoluekokous! Myöskään niin sanotut perinteiset turvallisuusuhat eivät ole kadonneet. Keskusta kannattaa sitä Suomen pitkäjänteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, jossa perustana ovat hyvät kahdenväliset suhteet, entisestään tiivistyvä Pohjoismainen yhteistyö sekä aktiivisuus kansainvälisissä järjestöissä mm. rauhanturvaamisen ja rauhanneuvottelujen muodossa.

Keskusta on hallituksessa sitoutunut myös turvallisuuspolitiikan takeena olevan maanpuolustuksen suorituskyvyn vahvistamiseen pitämällä niin maa-, meri- kuin ilmavoimienkin kaluston ja koulutuksen ajan tasalla. Edelleen Suomen puolustuksen ja koko turvallisuuspolitiikkamme kivijalkana säilyvät yleinen asevelvollisuus ja laaja toimintakykyinen reservi. Muun muassa näitä asioita meidän on hallituksessa edelleen painotettava, jos ja kun me haluamme säilyttää sen vakaan aseman, joka maallamme nykyään on. Turvallisuushuolet eivät ole kaukana, vaan niitä tulee uusia niin lähialueellamme lisääntyneen valtioiden sisäisen epävakauden muodossa että kasvavana kiinnostuksena Arktiseen alueeseen.

Turvallisuutemme perusvakuuttaminen meidän on tehtävä itse, mutta yhteistyö on välttämätöntä, esimerkiksi tiedustelun, kyberturvallisuuden tai EU:n ulkorajavalvonnan ja vapaan liikkuvuuden aloilla. Sama koskee järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa, ihmiskaupan ja ihmissalakuljetuksen torjumista. Näillä asioilla pyrimme varmistamaan suomalaisten turvallisen jokapäiväisen elämän.

Suomi on osa EU:n yhteismarkkinoita ja yhteistä kauppapolitiikkaa. Tämä asemamme on ohjannut kaupparamme rakenteiden ja kumppanuuksien kehitystä viimeisen neljännesvuosisadan aikana. Euroopan unionin jäsenyyden kauppapoliittinen ulottuvuus onkin noussut viimeisten kuukausien aikana vahvasti keskusteluun, kun EU-huippukokouksessa myös Suomen hallitus ilmoitti kannattavansa niin sanottua Elpymisvälinettä. Monen kansalaisen kysymys on kuulunut: onko siitä rahan antamisesta Italiaan mitään apua Suomen työllisyydelle ja taloudelle?

Keskusta lähtee siitä, että niin sanottu Elpymisväline on kertaluonteinen päätös, joka ei ole kuitenkaan aivan ongelmaton Euroopan unionin tulevaisuuden kannalta.

Unionin on kyettävä noudattamaan omia sääntöjään. Elpymisväline perustuu sopimusten tulkintaan poikkeuksellisessa tilanteessa. Suomen nettomaksuosuutta ei pidä vähätellä. Perusasia on, että velka on velkaa ja joka ottaa taatakseen, se ottaa maksaakseen – näin on suomalaisia aina opetettu ajattelemaan.

Elpymisvälineen käyttö ja tuloksellisuus riippuvat siitä, miten hallitukset kohdentavat nämä elvytysrahat. Globaalin kysynnän ja toimitusten ketjut ovat poikki ja häiriötilassa. Suomen viennistä Eurooppaan merkittävä osa muodostuu palveluista ja investointituotteista, joilla muissa EU-maissa tuotetaan EU:n ulkopuolelle suuntautuvaa vientiä. Niinpä talouden on elvyttävä globaalisti, että EU:n ja Suomenkin taloudet voivat kestävästi elpyä.

Elpymisvälineen käsittely Suomen eduskunnassa ja sen valiokunnissa on tehtävä huolellisesti ja päätösten perustuslainmukaisuus ja legitiimit menettelyt varmistuen.

Kehotan kaikkia keskustan eduskuntaryhmän jäseniä huolelliseen ja aktiiviseen työhön, kun valiokunnat ja ryhmä käsittelevät tätä kokonaisuutta.

Puhun kokonaisuudesta siksi, että tätä päätöstä tuskin edes valmisteltaisiin ilman että 1) kyse on poikkeuksesta; 2) että me ilman tätä kompromissia olisimme todennäköisesti vaikeuksissa monivuotisten rahoituskehyksen kanssa ja 3) kansalaisten oikeutettuihin kysymyksiin ja keskustelutarpeeseen vastataan. Euron ja EU:n talouspolitiikasta on käynnistettävä laaja keskustelu kaikkien puolueiden kesken. Suomi haluaa olla aktiivinen EU:n jäsen. Niinpä on käynnistettävä keskustelu siitä, miten euroa koskeva päätöksenteko ja euron sääntöpohjaisuus palautetaan – jos se voidaan palauttaa – legitiimille ja legaalille tielle; siis että toimitaan yhteisten sääntöjen mukaan ja kansalaisten ja valtioiden oikeustajua vastaavalla tavalla.

Kansalaiset on pidettävä EU:n muutoksissa mukana. Tämän meille opettaa Brexit. Kansalaisten mukana pitäminen vaatii avointa keskustelua. EU:ta ei voida enää kehittää kriisien kautta, vaan sen on tapahduttava demokraattisen keskustelun kautta, vaikka aikaa kuluisikin hieman enemmän.

Suomi on hyötynyt paljon euroalueella mukana olemisesta. Devalvaatiokierre on katkaistu, olemme osa suurempaa valuuttaa, meillä on matalampi korkotaso, matkustaminen ja kaupankäynti ovat helpottuneet.

Eurossa on kuitenkin myös ongelmia, joista meidän on käytävä poliittista keskustelua. Euroalueen kasvu- ja vakaussopimuksen piti asettaa rajat euromaiden velkaantumiselle ja budjettivajeille. Toistaiseksi pelkkä sopimuskuri ei ole toiminut. Onko sitä mahdollista saada toimimaan vai onko valuuttaunionissamme "valuвика"? Tässäkin asiassa Keskustalla on rooli sillanrakentajana. Eurosta luopumisen ja liittovaltion välissä on keskustalainen tie.

TALOUDEN ja erityisesti Suomen talouden osalta on todettava, että keväällä hallitus teki päätöksiä, joilla monen suomalaisen työ, toimeentulo ja palvelujen saanti turvattiin. Hallitus lisäsi julkisia menoja palveluiden tueksi, työttömiksi jäävien toimeentuloon, yritystukiin ja -takauksiin ja kuntien talouteen. Tämä tapahtui sillä seurauksella, että valtio otti puskurina kannettavakseen velkakuormaa, joka ei voi enää vastaavalla tavalla kasvaa.

Kansalaisten palvelujen turvaaminen ja yritysten rahoitustilanteesta huolehtiminen edellyttävät sitä, että valtio ja talouselämä myös luovat näkymän siitä, miten nämä menot tulevaisuudessa katetaan. Nyt näitä vastauksia ei ole, ja minä katson, että niitä me tähän hallitusyhteistyöhön lähtiessämme edellytimme jo puolitoista vuotta sitten. Nyt niiden tarve on huutavasti kasvanut vuoden takaiseen verrattuna.

On olemassa suuri vaara, että vientiämme kohtaa jopa historian syvin lama. Jotta sitä voidaan helpottaa ja jotta siitä myös joskus selvitään, on tarpeen rakentaa kolmitasoinen talouden pelastusohjelma.

Ensinnäkin, hallituksen on pidettävä kiinni talouspolitiikan uskottavuudesta ja sovitusta menokatosta sekä annettava viesti, että vientikilpailukyky turvataan. Uusiin pysyviin menoihin ei ole varaa ja uusista verokiristyksistä on pidättäydyttävä.

Toiseksi, hallitusohjelmassa ja sen budjettilinjassa laskettiin jo puolitoista vuotta sitten merkittävä "sopeutusvaikutus" niin sanotuille rakenteellisille uudistuksille, joiden tarve on

kasvanut. Katson, että keskustan velvollisuus on uudelleen ja uudelleen palata välttämättömiin rakenteellisiin uudistuksiin niin työelämän, työttömyysturvajärjestelmän kuin koulutuksenkin osalta.

Ja kolmanneksi:, on toimittava niin, että vientiteollisuuden ja Suomen omia raaka-aineita jalostavan ja käyttävän teollisuuden runko säilyy syvänkin laman yli. Kun me nyt velkaannumme, niin pitäisi käyttää velkarahaa ja EU:n rahoitusta niin, että ne ohjautuvat tulevaisuusinvestointeihin.

Suomessa investoinnit ja tuottavuus eivät ole kasvaneet vuosikymmenen. Suomen talouden yksi erityispiirre on alueellinen eriarvoistuminen. Tästä syystä tarvitaan erityistä alueiden elinvoimaisuuteen ja uudistumiseen tähtäävää politiikkaa. Suomella pitää olla strateginen näky, visio, investointien vauhdittamiseksi tuottavuutta lisääviin kohteisiin ja alueellisesti tasa-arvoisella tavalla. Yritykset luovat työpaikat ja viime kädessä tekevät investoinnit, mutta julkisella sektorilla voi olla mahdollistava ja investointeja vauhdittava rooli. Investointikohteet on valittava siten, että ne samalla palvelevat vihreää siirtymää ja digitalisaatiota. Tällaisia aloja ovat esimerkiksi metsäteollisuus, puurakentaminen, fossiilienergian korvaaminen uusiutuvalla energialla, biokaasu, akkuteollisuus sekä vetyteknologia. Koronaviruksen pakottama etätyö on myös viimeistään osoittanut, että etäyhteyksien tulee mahdollistaa asuminen, työskentely ja yrittäminen kaikkialla Suomessa.

Suomen talous tarvitsee kaikkia kansalaisiaan. Suomen talouden yksi tärkeä tukijalka, metsäteollisuus, on tästä esimerkki. Se ei toimi ilman metsänomistajia, maanviljelijöitä, metsureita, rekka-autonkuljettajia, sahureita, sellunkeittäjiä, insinöörejä, myyjiä - ja kaikkia heitä ympäröivän yhteiskunnan palveluita, jotka ovat välttämättömiä toimiville yhteisöille, kuten hyvä kuntahallinto, opettajat, sairaanhoitajat jne. Metsäteollisuus taantuu ja loppuu ilman näiden ihmisten työvoimaa.

Suomella on kaikki mahdollisuudet olla jatkossa korkeaan osaamiseen, teknologiaan ja luonnonvarojen kestävään käyttöön pohjaava hyvinvointiyhteiskunta. Tavoitteena tulee olla mahdollisimman pitkälle Suomessa tapahtuva jalostus.

Vaalikaudet ovat lyhyitä ongelmien pitkäkestoisuuden rinnalla. Vaalikausi tulee ensi talvena puoliväliin. Kokemus on osoittanut, että hallitukset, joissa uudistuspäätökset jäävät vaalikauden jälkipuolelle eivät saa niitä tehdyiksi. Ensin pitää valmistella, sitten päättää ja panna toimeen: ja nyt edelleen, ollaan valmisteluvaiheessa kaikkien niiden merkittävien rakenteellisten uudistusten kanssa, joiden talousvaikutukset on kuitenkin ajateltu saatavan. Tällaiseen itesumutukseen ei voida tyytyä, kun maamme talous ja myös poliittisen järjestelmän uskottavuus vaativat päätöksiä.

Hyvä puoluekokousväki!

Suomen ja miltei maailman joka kolman ongelma on nyt yhteiskuntien jakautuminen, repivä ilmapiiri, vastakkainasettelu ja riidanhaluisuus. Me näemme tätä kehitystä pienemmässä ja suuremmassa. Ilmiöön voi lukea niin suurvaltojen koventuneet otteet ja kielenkäytön kuin joissakin maissa roihahtaneet vakavat mielenosoitukset ja suoranaiset mellakat ja pienemmissäkin yhteisöissä esiintyvän aggressiivisen kielenkäytön. Mitä ilmeisimmin todistamme aikaa, jossa sosiaalisen median sovellukset ja niiden manipulointi muuttavat ihmisen käyttäytymistä lajillemme ennen tuntemattomaksi.

Monet näistä ilmiöistä kumpuavat epävarmuudesta. Epävarmuus luo pelkoa, pelko tekee toisen vetäytyväksi, toisen vihaiseksi. Tämä ei voi jatkua, vaan tarvitaan muutos.

Olen sitä mieltä, että osa mainitsemastani epävarmuudesta, pelosta ja aggressiosta liittyy ihmisten kokemukseen siitä, saavatko he äänensä kuuluviin. Keskustalla on ollut historiallinen tehtävä yhdistävänä ja välittävänä kansanliikkeenä. Kansanliikkeessä olennaista on se, että tunnustetaan toistemme merkitys, arvo ja oikeus esittää mielipiteensä ja oikeus vaikuttaa. Yhtä lailla siihen pitää liittyä vastuuasemassa olevien velvollisuus puhua, kuunnella, ottaa palaute vakavasti ja ylläpitää keskustelua.

Hyvät aatesisaret ja -veljet. Toivottavasti en loukkaa ketään, kun esitän viime kesän Suomea kierrettyäni sen arvion, että äsken mainitsemieni asioiden puute on myös keskeinen syy keskustan nykyiseen kannatustasoon ja yleiseen puoluekuvaamme. Jos me haluamme parantaa yhteenkuuluvuutta ja yhteisymmärrystä Suomen ja maailman mittakaavassa, meidän pitää ensin onnistua tekemään se omassa puolueessamme – meidän pitää olla kansanliike, jossa sallitaan erilaiset mielipiteet ja jossa asioihin voi vaikuttaa.

Tässä tarkoituksessa puolueessa on valmisteltu uudistusohjelmaa, tuota keskusta 2030-asiakirjaa, joka on puoluekokouksen asialistalla. Sen valmistelu ja kenttäkäsitely ovat ajoittuneet poikkeusaikaan eikä se ole täydellinen. Siitä pitää edelleen jalostaa parin vaalikauden tai vuosikymmenen perspektiivillä puolue toimintaa linjaava strateginen toimintasuunnitelma, jossa periaatteet näkyvät perustana ja tekemisen muodot päivittyvät.

Tärkeimpänä teemana jatkotyötä varten pidän erityisesti alueellisen tasa-arvon ja paikallisuuden arvon ymmärtämistä koronan myötä muuttuneessa ja uusien kriisien uhkaamassa maailmassa. Havainnot näistä asioista haluan vielä esittää puheeni loppuksi.

Mitä aluepolitiikkaan tulee, siitä näyttää vallitsevan jonkin verran erimielisyyttä tai ehkä oikeammin sanoen epätietoisuutta. Kun aloitin keskustan puheenjohtajana vuosi sitten, halusin todella nostaa alueellista tasa-arvoa puolueen toiminnassa ja viestinnässä siitä syystä, että tulkitsin aluekehityksen, aluepolitiikan ja valtion omien toimintojen keskittymisen olevan keskeinen syy kokemaamme suureen vaalitappioon.

Jotkut ovat säikähtäneet ja kritisoineet tätä käsitystä peläten, että emme voisi menestyä keskuksissa, jos puhumme alueellisesta tasa-arvosta. Puolueemme historia ja vaalimenestys näyttävät tämän asian olevan täysin päinvastoin: kun olemme puolustaneet koko maan kehittämistä ja alueiden erityispiirteitä, olemme menestyneet niin maaseudulla kuin kaupungeissa. Jo 1990-luvun puolivälissä keskusta nousi maaseudun ohella seutukaupunkien suurimmaksi puolueeksi, ja yhä useamman maakuntakeskuksen suurimmaksi tullessa vuosien 2000 ja 2004 kunnallisvaaleihin. Otimme merkittäviä askeleita pienestä kohti keskikokoista myös metropolialueella ja olimme keskisuuria kehyskunnissa.

Sama resepti toimii nytkin, kun valmistaudumme kunnallisvaaleihin.

Aluepolitiikka on keskustalainen innovaatio. Sitä on tarvittu koko maan talouden nostamiseen; sitä on tarvittu koulutuksen ja sivistyksen menestystarinaa.

Tämä vuoden kokemukset merkitsevät lyhyesti sanottuna omavaraisuuden, paikallisuuden, maaseudun ja maakuntien veto-voiman ja merkityksen voimistumista, ja

tätä trendiä on keskustan oltava nyt ja tulevaisuudessa kääntämässä käytännön teoiksi ja toiminnaksi myös hallituspolitiikassa. Tässä me emme saa epäonnistua, sillä kyse ei ole vain keskustan kannatuksesta vaan Suomen ja kaikkien suomalaisten tulevaisuuden turvaamisesta niissä oloissa, joissa erilaiset poikkeustilat saattavat nopeassakin tahdissa seurata toisiaan.

Näistä syistä, hyvät aatesisaret ja -veljet, keskustan uudistusohjelman parissa riittää töitä aluepolitiikan, paikallisuuden ja omavaraisuuden teemoissa sen jälkeenkin, kun puoluekokous on tämän asiakirjan käsitellyt.

Keskusta on mukana hallituksessa omalla itsenäisellä linjallaan. Me emme ole vain keskiarvo äärimielipiteistä.

Osallistuminen hallitusyhteistyön oli Keskustalle vaikea paikka ankaran vaalitappion jälkeen. Siksi oli välttämätöntä varmistaa, että Keskustan ääni kuuluu hallituksen työssä. Se varmistettiin 10-kohtaisella kynnyskysymysten listalla. Niistä osa on jo toteutunut, vaikka julkisesta keskustelusta voisi päätellä muuta.

Osa hallitusehdoista on muuttunut koronan vuoksi. Keskusta vaati hallitusta sitoutumaan 75 % työllisyysasteeseen ja julkisen talouden tasapainoon vaalikauden loppuun mennessä. Nämä eivät koronan jälkeen voi sellaisenaan toteutua, mutta niiden linjassa on tehtävä kaikki mahdollinen velkaantumisen rajoittamiseksi ja työllisyyden nostamiseksi.

Vaikea kynnyskysymys vasemmistolle oli vaatimuksemme, että yrittäjien ja yritysten verotusta ei saa kiristää ja että teollisuuden toimintaedellytyksiä ei heikennetä. Linja on pitänyt.

Sote-uudistus kirjattiin toteutettavaksi nykyisten 18 maakunnan pohjalta. Tämä toteutuu Uudenmaan erillisratkaisun kera.

Perhevapaaudistus tulee olemaan perheille parannus ja kotihoidon tuki jatkuu.

Vanhustenhoidossa vaadittiin lainsäädännön tiukentamista ja riittäviä resursseja hoitotyöhön. Hoitajamitoitus on läpäissyt eduskunnan käsittelyn.

Keskusta vaati korotusta pienimpiin eläkkeisiin ja takuueläkettä nostettiin 50 eurolla kuukaudessa. Jo Sipilän hallitus nosti takuueläkettä kahteen kertaan. Kun myös indeksijäädytys poistettiin, on takuueläke noussut yli 100 eurolla kuukaudessa ja on nyt 830 euroa.

Vaadin maatalouden kannattavuuden parantamista sekä maa- ja metsätalouden uusista rasitteista pidättymistä. Kannattavuus ei ole kohentunut johtuen mm. keskusliikkeiden "halpuuttamisista", mutta EU: maatalousbudjetista neuvoteltaessa Suomi menestyi hyvin erityisesti maaseudun kehittämisrahoituksen osalta.

Vaikein kysymys erityisesti Vihreille oli Keskustan vaatimus puunkäytön maltillisesta lisäämisestä metsävarojen kestävä käyttö turvaten. Tätä linjakysymystä on koeteltu, mutta Keskusta ei ole antanut periksi. Hallitus myönsi lisäbudjetissaa kesällä 150 miljoonan ehdollisen rahoituksen Kemin biojalostamolle. Puurakentaminen on ilahduttavasti lisääntymässä.

Keskustan aluepoliittinen ehto oli yleiskattava. Kaikkien päätösten tulee tukea alueiden elinvoimaa ja koko Suomen yhteyksiä.

Hyvä puoluekokousväki viimeiseksi,

Tämä vuosi ei ole ollut helppoa aikaa – sen myönnän. Mutta osaani en valita, vaan koen suurta ylpeyttä siitä, että olen saanut johtaa tätä yli satavuotiasta kansanliikettä, olla rakentamassa siltaa yli synkän virran uuteen aikaan ja uuteen nousuun.

Sillä hyvät ystävät niin se vain on, että Suomi ei olisi kasvanut turvalliseksi ja kehittyneeksi yhteiskunnaksi ilman edistyksellistä ja vakauttavaa Suomen keskustaa.

Suomen keskustaa, joka näkee yhteistyön siellä, missä muut etsivät railoja ja vetävät uusia rajoja kansan sisälle.

Suomen keskustaa, joka muistaa myös heitä, jotka ovat uutisotsikoiden ja suurten edunvalvojen varjossa.

Suomen keskustaa, joka jatkaa työtä tasapainon löytämiseksi ihmisen ja luonnon välille.

Suomen keskustaa, joka ei vaivu epäuskoon ja ahdistukseen – vaan luottaa toivoon ja edistykseen.

Haluan tässä hetkessä kiittää teistä jokaista siitä työstä, jota olette arjessanne, muiden kiireiden ohella ja keskellä hoitanut yhteisiä asioita.

Jokainen uusi tilaisuus, joka on rajoituksista huolimatta saattanut ihmisiä yhteen on osoitus tämän kansanliikkeen kyvystä elää ajassa ja ihmisten arjessa.

Haluan kiittää jokaisesta rohkaisevasta viestistä, joita olen vuoden mittaa saanut. Ne muistuttavat tämän kansanliikkeen lepäävän vielä paljon minun hartioitani vahvemmallalla pohjalla – teidän käsissänne.